

Универзитет у Београду
Факултет спорта и физичког васпитања

Завршни рад

Настанак и развој фудбалског клуба
„Будућност“ из Ваљева

Ментор:
ред.проф. др Слађана Мијатовић
ван.проф др Александар Јанковић
доц.др Бранко Гардашевић

Студент:
Владимир Јоцић
47-фв/2007

Београд, 2013

Садржај:

1.Увод.....	3
2.Циљ истраживања.....	4
3.Метод истраживања.....	5
4.Значај истраживања.....	6
5.Почетак фудбала у свету.....	7
6.Почетак фудбала у Србији.....	9
7.Почетак фудбала у Ваљеву.....	11
8.Оснивање фудбалског клуба Будућност из Ваљева..	13
9.Развој ФК Будућност од 1920. до 1930.....	14
10. Развој ФК Будућност од 1930. до 1945.....	17
11. Развој ФК Будућност од 1945. до 1971.....	20
12. Развој ФК Будућност од 1971. до 2013.....	23
13.Истакнути чланови ФК Будућност.....	27
14.Закључак.....	31
15. Литература и извори.....	33

1.УВОД

Фудбал као спорт, односно као колективна спортска игра има вишеструки значај: здравствени, педагошко-психолошки и социо-економски. Савремени фудбал, било такмичарски или рекреативни, на врху је популарности спортова у свету. Нема континента , а веома су ретке земље где популарност ове игре није на највишем нивоу. Окупља гледаоце свих узраста, раса, културних и образовних нивоа. На стадионима читавог света заједно се налазе људи опчињени овом игром.

Разлог за то је изузетно брза и атрактивна игра која својом динамичношћу, наглим променама ритма, узбудљивим преокретима лако привлачи милионе обожавалица широм света. Гледаоци долазе на стадионе са удаљености и од по неколико стотина километара, по лепом и по лошем времену, да посматрају, бодре играче и на тај начин сами учествују у игри која их, бар на кратко, одвоји од уобичајене свакодневице, пружајући им ужитак и задовољство, пражњење (понекад и претерано) нагомилане негативне енергије која их оптерећује.

Фудбал је игра садашњости и будућности која је из забаве прерасла у озбиљну и значајну друштвену појаву која је органиована на нивоу читаве планете и којом руководи ФИФА (Fédération Internationale de Football Association, Међународна федерација фудбалских асоцијација) са својих чак 209 чланова (15 више од Уједињених нација!).

На мој избор теме за дипломски рад утицала је љубав према спорту уопште, а нарочито према фудбалу, као и чињеница да сам и сам био активан члан ФК “Будућност”. Фудбал не чине само велики, прослављени клубови, већ и мали клубови као што је управо ФК “Будућност”. Клуб никада није био шампион државе или освајач националног Купа, међутим историја дуга преко 90 година много говори о његовој традицији. У овом раду су приказани различити периоди рада клуба почев од његовог оснивања 1920. под именом СК Слога, па преко периода највећих успона и падова, међу којима је чак било и забрана постојања, праћених променама управа, тренера и играча до 2013. године.

2. ЦИЉ ИСТРАЖИВАЊА

Циљ рада је да на једном месту на основу релевантних и критички обрађених података утврде:

1. Време и место настанка ФК “Будућност” из Ваљева.
2. Периоди рада и развоја ФК “Будућност” из Ваљева од оснивања до 2013. године.
3. Највећи успеси ФК “Будућност” из Ваљева

3. МЕТОД ИСТРАЖИВАЊА

У раду је примењен историјски метод са свим његовим фазама и у том смислу је извршено прикупљање података и чињеница које се односе на оснивање и динамику развоја ФК “Будућност”.

Основне тешкоће у истраживању састојале су се у непостојању архиве Клуба и у врло малом броју сачуваних докумената о раду Клуба.

Стога, да би се што веродостојније приказао рад клуба највише је коришћена метода интервјуисања лица која су непосредно учествовала у догађајима везаним за развој ФК “Будућности”, али и прелиставање и ишчитавање књига о развоју спорта уопште и самог фудбала, затим бројих часописа, годишњака, алманаха...

Добијени подаци су систематизовани и тек након оцене и критике извора по захтевима историјског модела обављена је њихова синтеза.

4.ЗНАЧАЈ ИСТРАЖИВАЊА

1. Значај истраживања је да се на једном месту сакупе и објаве подаци о настанку и раду ФК “Будућност” из Ваљева.
2. Овим радом би се на тај начин од заборава сачували најважнији подаци о ФК “Будућност” , што би дало свој допринос у изучавању историје овог клуба.
3. Желим да својим радом потпомогнем будућим ауторима монографије ФК “Будућност” , а поводом 100 година постојања овог фудбалског клуба.

5. ПОЧЕТАК ФУДБАЛА У СВЕТУ

Први писани подаци о фудбалу датирају још од пре 3000 година пре нове ере, код кинеских династија. Игра се звала “цу–ђу” и била је усмерена ка физичкој припреми војника. Ова игра се играла на ограниченом простору, облика правоугаоника, са по две пободене трске на свакој страни. Следећи податак јесте у игри “кемора” која датира од пре 1000 година пре нове ере. Игра је била присутна у Јапану. У 7. веку нове ере, у Индокини, постоји писани податак о игри “сифактакара”. У 14. и 15. веку, на простору данашњег Мексика, код народа Астека се појављује игра “улами”. Све су ово били материјални докази ван Европског континента.

У старој Грчкој игра лоптом се звала “Епискирос”, У Риму “харпастум”, у средњовековној Ирској “харлинг”... У 14. и 15. веку, у Италији, у Фиренци се играла нека врста фудбала која се звала “Фирентински калчо”. Да је то оригиналан и драгоцен податак за историју фудбалске игре, уверава и чињеница да се у земљи вишеструког првака света, фудбал и данас назива „калчо“.

На почетку 19. века, разне игре са лоптом су прихватиле и приватне школе у Енглеској, која се иначе сматра колевком фудбала. Дуго времена, све до 1855. године, утакмице се играју само између појединих школа. Тако је било све до оснивања првих клубова као што су: Шефилд клуб 1855, Халам клуб 1857, Блекхит клуб 1859... Само нешто касније 1863. уз помоћ 13 нових правила, фудбал, који је иначе био у склопу рагбија, се одваја од рагбија, па је историја модерног фудбала од тада и почела...

У Паризу, 21. маја 1904., састали су се представници 7 земаља и основали Међународну федерацију фудбалских савеза-ФИФА. Оснивачи су: Француска, Белгија, Швајцарска, Холандија, Шведска, Данска, и шпански клуб “Реал Мадрид”, јер Шпанија није имала сопствени савез, Енглеска је посатала члан ФИФЕ 1905. године, а Југославија 20.маја 1923.

Историја модерног фудбала, по свом значењу и печату, може се поделити четири хомогена, целовита периода:

Први период, који је трајао од 1863. до 1925. године, може се условно назвати периодом конституисања фудбалске игре, због тога што су се у њему дешавале све досадашње најбитније промене правила фудбалске игре. Осим ове чињенице, овај период развоја фудбала карактеришу настојања да у њему овлада дух споразумевања и организовања и на међународном, а не само на државном нивоу, што је и постигнуто оснивањем ФИФЕ у Паризу 1904.

Други период историје и развоја фудбалске игре, трајао је од 1925. до 1954. године. У највећем делу тог раздобља, била је то владавина “вм” система игре који је осмишљен у Енглеској, “колеџи фудбала”, а потом и у осталим деловима света. Печат овом периоду развоја фудбала дала су и прва три светска првенства која су организована: У Уругвају 1930., Италији 1934., Француској 1938. године. Основна новина у овом периоду, у односу на претходни, огледа се у томе што је тактика, као значајна компонента фудбалске игре, изједначена, у пракси, по вредностима са техником.

Трећи период развоја фудбалске игре је трајао од 1954. па до 1974. године. Одиграна су светска првенства у Швајцарској 1954., Шведској 1958., Чилеу 1962., Енглеској 1966., Мексику 1970. и у Немачкој 1974. године. Физичка кондиција у овом историјском периоду развоја фудбалске игре, као вредносна компонента, у потпуности се изједначава са техником и тактиком. Био је то период, за разлику од претходног, у којем је дошло до потпуног спајања специфичних и индивидуалних способности појединца за колективну игру.

Четврти период развоја фудбалске игре, који почиње од 1974. године и који је још у току, није још донео посебно значајну, револуционарну промену. У СР Немачкој 1974. године, дошло је до последње суштински значајне новине и интерпретације фудбалске игре. Тада је, захваљујући онако универзалним техничким, тактичким и физичким захтевима, овај стил и начин играња фудбала формулисан као “тотални фудбал”.

Кроз историју увек се настојало да се фудбалска игра обогати новим, оригиналним техничким тенденцијама, но, у последње време то не иде баш тако лако и глатко, као што се дешавало у претходним етапама развоја фудбала.

6. ПОЧЕТАК ФУДБАЛА У СРБИЈИ

Упоредном анализом развоја светског и српског фудбала, долазимо до закључка да је српски фудбал “типичан представник светског фудбала” који је пратио све његове успоне и падове.

Прва фудбалска лопта се појавила у Србији, тачније у Београду, захваљујући Хугу Булију, који је студирао у Хамбургу. Наиме, он је лопту у Београд донео 1896. године, а исте године 24. маја основао Лоптачку секцију. Прва фудбалска утакмица одиграна је 31. Маја 1896. године, када су Београђани видели прву фудбалску утакмицу. На простору код куле Небојша испод Калемегдана, чланови Лоптачке секције Гимнастичког друштва “Соко” суграђанима су показали нову игру. О овом догађају известиле су и новине, напомињући да је игра корисна за младиће јер помаже развој мишића.

Фудбалска игра добија своје поклонике у Србији крајем 19-ог века. Највећи утицај на развој фудбала у Србији имали су играчи који су се после школовања у иностранству враћали у отаџбину. Кући су доносили знање, али и спортске навике, па како се њихов број временом повећавао, тако се све више јављала потреба окупљања у праве фудбалске клубове.

Први клубови у Србији који су основани на почетку 20-ог века, тачније 1903. године, били су ФК Шумадија из Крагујевца и ФК Соко из Београда. Даљи развој српског фудбала пратимо кроз настанак клубова БСК (1911) и Велика Србија (1913), а који су у то време имали најбоље тимове.

Фудбал је дубоко пустио корене у Србији почетком 20-ог века. Томе говори у прилог и чињеница се играло и за време Првог светског рата, а постојали су и војнички српски клубови на Крфу, Корзици, Алжиру, Француској...

Тренд велике популарности настављен је и након рата. Године 1919. обновљен је БСК, Велика Србија мења име у Југославија, а исте године у Загребу основан је и Југословенски ногометни савез са 4 подсавеза, од који је један и београдски. Наредне године одиграна одиграна је прва интернационална утакмица против Чехословачке, док је прво првенство Југославије одржано у сезони 1922/23 по куп систему такмичења. Победник је био Грађански из Загреба. 1930. савез се преселио у Београд и променио

име у Фудбалски савез Југославије, што поспешује оснивање клубова, па је исте године београдски лоптачки савез бројао чак 91 члана.

Највећи успеси репрезентације на светским првенствима су деоба трећег места у Уругвају (1930), четврто место у Чилеу (1962) и пето место у Италији (1990), док смо вицешампиони Европе били 1960. и 1968. године. Омладинска селекција Југославије (играчи до 18 година) освојила је прво место на светском првенству у Чилеу 1987. године.

У клубским оквирима, најуспешнији српски клуб је Црвена Звезда. Највећи међународни успех је освајање Купа европских шампиона 1991/92, као и освајање Тојота купа, незваничног светског првенства за тимове, наредне сезоне.

7. ПОЧЕТАК ФУДБАЛА У ВАЉЕВУ

Прву праву фудбалску лопту у Ваљево је донео у јесен 1909. Јеврем Митровић, ученик гимназије из Београда, где је због несташлука избачен из школе, па се преселио у Ваљевску гимназију. Лопту је поклатио Школској збирци за гимнастику, коришћена је за 'играње фудбала' на излетима ученика. У гимназијском извештају за школску 1909/1910 пише да је учитељ гимнастике Милан Чолић водио два одељења I разреда 28. маја 1910. на брдо Крушик, где су играли фудбал.

Млади у Ваљево су веома брзо прихватили и заволели фудбал. Све до почека Првог светског рата играло се у дворишту Ваљевске гимназије, на Крушику, у парку Пећина, излетишту „код Чамца“ и другим местима.

У једном чланку локалних новина „Напред“ је написано да је 1911. године, када је у Београду формиран БСК и Ваљево створило свој први фудбалски клуб СК „Српски мач“. Међутим, овај податак никада није потврђен. У годинама пред рат коришћена је фудбалска лопта, као и још две које су из иностранства донели апотекар Клаудије Прикелмајер и трговац Милоје Лазић.

У време аустроугарске окупације (1915-1918) одигране су и прве јавне утакмице, уз присуство бројних гледалаца, између фудбалера „Српског мача“ и тима окупаторског гарнизона у Ваљево. Први сусрет, крајем маја 1917., за 70 минута без прекида у парку Пећина завршио се без победника, 1:1. Записано је да су у јуну 1917. године млади Ваљевци у порти цркве одлучили да формирају фудбалски клуб и дали му име „Српски мач“, чиме су потврдили већ коришћен назив у претходном сусрету. Реванш утакмица против аустроугарских војника, после великих припрема и уређења терена, одиграна је почетком августа 1917. На радост великог броја навијача, „Српски мач“ је у сјајној игри, која је сада трајала 90 минута са одмором на полувремену, забележио победу од 5:0.

„Српски мач“ је наставио са својим активностима и после рата. По оснивању Београдског лоптачког подсавеза, „Српски мач“ је постао његов члан, а тиме и члан Југословенског ногометног савеза. Најстарији фудбалски клуб Ваљева постојао је до краја 1925. године.

Омладина и деца Ваљева били су „заражени“ фудбалом. Ницали су „дивљи клубови“ појединих већих улица, делова града. Играло се између себе на терену званом Околина, Вашариште, Дабића пољу... Из ове масовности појавили су се нови клубови као што су СК Слога, СК Вардар, СК Хајдук и СК Карађорђе. Поред ових клубова, постојали су и јаки тимови Пољопривредне школе, Ваљевске гимназије и тима Дринске дивизије.

8. Оснивање Фудбалског клуба Будућност из Ваљева

Ваљево је 3. марта 1920. добило нови клуб – СК Слога, који су формирали младе занатлије и шегрти. Клуб је у првој деценији постојања променио неколико имена, а највећи део свог постојања носио је данашњи назив, Фудбалски клуб Будућност.

Први светски рат се завршио, а у Србији се нагло развија раднички покрет.¹ Једини постојећи клуб у Ваљеву, Српски мач, ускраћивао је приступ радничкој класи, а у своје редове је окупљао децу богатијих слојева, углавном ђаке и студенте. Иницијативом младих радника и занатлија, жељних разоноде и спорта, оснива се раднички клуб Слога. Оснивачка скупштина одржана је у просторијама хотела Бранковина, где је изабрана и прва управа клуба. Међу оснивачима су били: Милан Чолаковић, сарачки радник (председник), Чеда Тодоровић, опанчарски радник (благајник), Влајко Стојаковић и Радисав Пауновић, сарачки радници, Љубиша Марковић, кројач Рајко Ристивојевић, Малиша Лукић и Христивоје Митровић, обућарски радници, Божа Марјановић, трговачки помоћник (секретар) и други.

Први дани су били веома тешки, и углавном су се сводили на прикупљање материјалних средстава и набавку скупих реквизита. Финансије из градског буџета биле су ускраћене услед 'неодговарајуће' политичке опредељености управе клуба, али захваљујући великом залагања чланова и пуној подршци синдикалних организација клуб је убрзо добио одговарајуће место у граду.

Упркос тешкоћама, оснивачи и чланови су на најразличитије начине успевали да се одупру се репресији власти, спроведу своју идеју, и тако поставе темеље, испоставиће се, највећег фудбалског клуба у историји Ваљева.

¹ Зоран Трипковић, (1994), „Ваљевски спорт 1870-1990“

9. Развој ФК Будућност од 1920. до 1930.

На самом почетку постојања, клуб се сусретао са великим проблемима. Средстава је било мало, а фудбал је у то време био веома скупа игра. Играчи су сами чували и одржавали опрему, а чланови управе набављали реквизите. Битно је истаћи да клуб у првој деценији постојања није играо званичне утакмице, већ само пријатељске са локалним противницима или утакмице у коме су играчи били подељени у две екипе. Обзиром на то, нема праве евиденције о резултатима клуба у овом периоду.

СК Слога егзистира само годину дана, власт јој је забранила рад. Међутим, две године касније, 1923. године, ваљевска организација Савеза радничке омладине формирала је свој клуб, СК Борац, који је имао 28 чланова, лопту и пумпу. Наредне године евидентиран је у Статистици „црвеног спорта Југославије“ под редним број 12, у списку који је чинило 15 радничких клубова. Није познато колико је овај клуб постојао, а наводи се да је у својим редовима имао већину чланова из Слоге, настављајући њену традицију. Оснивачи СК Слоге упорно су настојали да одрже клуб, без обзира на честе полицијске прогоне и забране, мењајући му само име.

Рад је настављен под именом Раднички спорт клуб Ваљево од 22. марта 1925. године, након састанка у просторијама кафане „Београд“. Председник је Миле Марјановић, обућарски радник, а на скупштини 21. марта наредне године за председника је изабран Будимир Марјановић, кројачки радник. Обојица су били међу оснивачима СК Слоге из 1920. године.

Прву забележену утакмицу РСК Ваљево је играо 24. јуна 1926. у Лазаревцу против тамошњег РСК-а. И поред пораза (4:2), београдски лист „Организовани радник“ је забележио да су гости имали бољу технику.

Сви ваљевски клубови који су постојали 1927. и 1928. године (РСК Ваљево, Вардар, Хајдук, Карађорђе) били су „дивљи“, јер су избегавали учлањење у Београдски лоптачки подсавез. То је допринело да не постоји архив у коме би били бележени резултати из тог периода.

За Раднички спорт клуб Ваљево, како се у то време звао, битни догађаји десили су се током 1929. године. Најпре је 12. априла одржана скупштина на којој је име клуба промењено у Раднички спорт клуб Будућност. Изабрана је и нова управа, председник је постао Миленко Голубовић Леман, сарач и активан играч, секретар је Драгиша Митровић, а благајник Иванко Митровић, столар. Међутим, клубу је дозвољен рад тек 17. маја, под условом да се из имена и печата избрише реч раднички, и тада добија има Фудбалски клуб Будућност. Прву утакмицу Будућност је одиграла 19. маја на терену парка Пећина и победила комбиновани тим Вардара и Карађорђа са 3:0. Реванш је одигран 2. јуна и резултат је био нерешен 2:2. Боје клуба бранила су само два играча из старог тима (РСК Ваљево), док ученици и чланови тима Пољопривредне школе и војници из Гарнизона Дринске дивизије.

Следећа скупштина одржана је 6. августа исте године у хотелу „Секулић“. За новог преседника постављен је Никола Ристивојевић, који ће ту функцију обављати све до лета 1936. Потпредседник је Иван Хендл, извозник, секретар Драгиша Митровић, а његов заменик Андра Савчић, док је за благајника изабран Александар Лазич.

У септембру 1929. године формиран је Међуклупски фудбалски одбор, који током септембра и октобра организује прво званично првенство Ваљева. Учешће су узели Будућност, Вардар и Карађорђе. Са две победе, титула првака Ваљева припала је ФК Будућност. Шампион је наступио у саставу: Петровић, Јовановић, Бранковић, Селе Урошевић, Љубиша и Виден Марковић, Голубовић, Тодоровић, Дајхнер, Станимировић, Војисављевић, а о овом првенству писао је и београдски лист „Време“ који је похвалио квалитет овог првенства и многобројну посету за време утакмица.

10. Развој ФК Будућност од 1930. до 1945.

Од промене имена 1929. године Будућност је била доминантна у Ваљеву, где је највећи ривал Ваљевски спорт клуб (ВСК), настао фузијом Вардара и Бирчанина (некадашњи Карађорђе). Наредне године, тачније 4. јуна 1930, Будућност је постала члан Београдског лоптачког подсавеза, а самим тим и Југословенског ногометног савеза. БЛП исте године формирао је лигу колубарске жупе у којој поред два највећа ваљевска клуба учествују и обреновачки Богољуб и Карађорђе.

У прве две сезоне Будућност је била друга, и оба пута титула јој је измакла захваљујући лошијој гол-разлици у односу на ривале. Занимљиво да је Будућност све првенствене утакмице играла на новом терену у насељу Брђани, који је финансирао трговац Исак Вајнберг.

Врхунац такмичарског успеха потврђен је у августу 1933. године., када је клуб у разигравању за првака Београдске провинције савладао СК Ђурађ Смедеревац, победника Браничевске жупе, укупним резултатом у две

утакмице 9:1. Успех није прошао незапажен у београдској штампи, па је лист „Правда“ у свом извештају под насловом „Двоструки првак“ писао изузетно позитивно о игри ваљевског тима. Као првак Колубарске жупе и Провинције Београдског лоптачког подсавеза Будућност је требало да одигра две квалификационе утакмице са земунском Спартом, шампионом града Београда, за титулу најбољег клуба Београдског лоптачког подсавеза, једног од највећих у Југославији. До сусрета није дошло јер је оспорена регистрација једног од играча, и тако је пропала велика прилика за улазак у Националну лигу Југославије.

Економска криза која је погађала Југославију тих година утицала је и на спортске клубове, грцали су у дуговима, оптерећени државним дажбама, високим таксама. Будућност се са овим тешкоћама борила три године, када је била најбољи клуб Ваљева, да би 16.5.1936., пошто је вратила све дугове, обуставила свој рад.

Исте године фузионише се са СК Раднички, и рад наставља под именом Раднички спорт клуб Будућност, како се звао и 1929., када је полиција наредила да се избаци реч Раднички. Име је задржано све до краја Другог

светског рата, када је поново враћено име Фудбалски клуб Будућност. У сличном положају се налазио и највећи ривал, ВСК, али је он преживео и 1936. био првак Колубарске жупе.

Године 1938. РСК Будућност се поново укључује у лигу Колубарске жупе, а наредне године се дешава битан догађај који најбоље описује изразиту политичку опредељеност клуба. Наиме, 11. априла након утакмице са Трговачким подмлатком, цео тим је ухапшен и осуђен на затворске казне због наступа у дресовима црвене боје са петокраком на грудима. На овој утакмици клуб наступа у саставу: Илић, Ђорђевић, Костић, Петровић, Спасојевић, Продановић, Лазић, Ђурић, Спасојевић, Стаменковић, Пантелић.

У наредним годинама уследила су честа хапшења, прогони у руднике, чланова, играча и симпатизера клуба. Ипак, настављена је спортска делатност под истим именом и традиционалном црвеном бојом дресова. Услед огромне репресије над клубом, РСК Будућност не бележи запаженије резултате за време рата.

Остаје упамћен један невероватан меч против Трговачког подмлатка 1942. године, политички супротно 'обојеног', када је у сваком углу терена налазио митраљез усмерен према терену. Играчи Трговачког на терен су ушли у униформама и наоружани и одмах истерали са трибина навијаче Будућности. И поред свих предузетих мера, Будућност је победила са 2:1, али јој пехар није предат.

Битно је истаћи да је 1943. године основан Ваљевски фудбалски подсавез, где у првој сезони РСК Будућност заузима, нажалост, последњу позицију. Клуб услед хапшења целе управе прекида сваки рад у јуну 1944., а 13.7. исте године игра прву утакмицу након ослобођења.

11. Развој ФК Будућност од 1945. до 1971.

После ослобођења клуб наставља свој рад. Редовна, 26. годишња скупштина клуба одржана је у марту наредне године на којој је поднет извештај о раду, тешкоћама окупације и постигнутим спортским резултатима. Клуб се стабилизовао, враћено је старо име, а на скупштини је изабрана нова управа са искусним и познатим спортским радницима, на челу са председником Богосавом Гавриловићем.

Већ 1946. године ФК Будућност је првак ваљевског округа, а треба истаћи да се клуб исте године трансформисао у фискултурно друштво. Поред фудбала, постојале су и веома успешне секције: атлетике, бокса, смучања, шаха и бициклизма. На тај начин се несумњив допринос развоју спорта у Ваљеву.

Прва међународна фудбалска утакмица у Ваљеву одиграла се 28. јуна 1948. године, када је у Парку пећина гостовала Славија из Прага. Домаћин је одиграо сјајно и забележио убедљиву победу од 4:1, уз 'хет-трик' чувеног Тоше Живановића.

Почетком 50-их година ФК Будућност бележи константне резултате, без већих успона или падова. Углавном се играло у трећем рангу такмичења, за шта се може рећи да је веома добар резултат, с обзиром на квалитет лиге. Међутим, треба истаћи подмладак клуба који је у то време, предвођен тренером Боривојем Пајићем Циријем, био убедљиви шампион тадашње Београдске области (Ваљево, Шабац, Смедерево; Пожаревац). У утакмици за првака државе играло се против Црвене Звезде. Забележена су два убедљива пораза од клуба који је својом напредном игром ипак био предалеко од ваљевских момака.

Права фудбалска фешта била је 2. децембра 1953. године, када је у Ваљеву гостовао сплитски Хајдук, популарни „Мајстори са мора“. Пред преко 3000 гледалаца гости предвођени Вукасом, Матошићем, Бернардом (недостајао је Владимир Беара) и осталим асовима забележили су победу 5:3. Сплићани су изјавили да такво гостопримство никада нису доживели, а у Ваљеву је тада било и пуно навијача из Сплита.

Веома значајан догађај 20. августа 1959. године био је фузија ФК Будућност и ФК Раднички. Створено је градско спортско друштво компромисног имена Металац. Под својим окриљем имао је клубове следећих грана: фудбал, бокс, кошарку, рукомет, атлетику, тенис, пливање, бициклизам и одбојку. За председника ФК Металац изабран је Милорад Лишаунић, а за тренера ангажован Драгослав Филиповић Шкоба, искусан стручњак из Београда.

Рад са младима био је приоритет клуба, а играчи поникли у клубу ослонац екипе. Врло брзо су се видели и резултати првог тима. У пролеће 1960. играло се у шампионском стилу, без пораза. Нажалост, након квалификација са Динамом из Панчева није изборен пласман у виши ранг, тако да је сав труд отишао у неповрат.

Наредних година се још два пута играо бараж за други савезни ранг, оба пута неуспешно. Дошло је до смене генерација, стасао је нови тим предвођен новим тренером Бебицом Милошевићем. На омладинском турниру на стадиону Партизана 1963. освојен је међународни турнир, где је

екипу Металца на терену предводио фантастични голгетер, Слободан Сантрач.

Металац 1965. године, под чудним околностима, изгубио је меч од Слоге из Краљева. Овај пораз уздрмао је целу спортску јавност у Ваљеву и Србији. уследило је суспендовање играча, истрага јавног тужиоца, а претило је чак и расформирање. Ипак, клуб се консолидовао, 1968. у клуб се враћају искусни прволигашки играчи, а тренер је Петар Ћосић, некадашњи голман Црвене Звезде. Најзад, 1969. године Металац је у другој савезној лиги. Побеђен је Хајдук из Куле, у првом мечу са 2:0, и у реваншу са 1:0, пред 6000 гледалаца.

Прве две године биле су прилично успешне, Металац завршава сезоне у средини табеле. 21. јуна 1971. одлуком годишње конференције ФК Металац клубу је враћено старо име Будућност. Те сезоне клуб предвођен са клупе двојицом Ваљеваца, Иваном Ивановићем и Миланом Балаћем завршава на одличном шестом месту.

12. Развој ФК Будућност од 1971. до 2013.

Након успеха са краја 60-их и почетка 70-их, ФК Будућност је поново у трећем рангу такмичења. Клуб је стагнирао и није успевао да забележи значајнији резултат. Чак испада из Српске лиге и године 1977. такмичи се у Посавско-подунавској зони. Будућност се 1979. године враћа у Српску лигу, јер као победник зоне игра маратонске квалификације Смедеревом. Наиме, након прва два меча и успеха ваљевског тима, фудбалски савез је поништио обе утакмице услед нерегуларне регистрације једног од играча. Бараж је поновљен, Будућност је у двомечу поново била успешнија од ривала. Реваншу у Ваљеву је присуствовало 5000 гледалаца, а о важности меча говори и чињеница да је на трибинама био и чувени Миљан Миљанић.

80-их година прошлог века клуб непрекидно игра у Српској лиги. Сезоне су се завршавале на различитим позицијама, али ранг такмичења се није мењао. Захваљујући квалитету тадашње лиге ривали Будућности били су

јаки клубови као што су Обилић, Чукарички, Раднички из Крагујевца и многи други.

Године 1983. одиграна је и пријатељска утакмица са Партизаном, који је славио са 4:1. Београђани предвођени Вукотићем, Манцеом, Заладом и осталима одушевили су многобројну публику на стадиону Парк Пећина.

И поред тога што клуб није бележио запаженије резултате, треба истаћи неке од највећих играча Ваљева свих времена који су у то време наступали за Будућност: Милан Цига Петровић, Милан Мима Беговић, Милан Тадић (пионирски и омладински репрезентативац и капитен аматерске репрезентације Југославије), Милован Рајковић Микац и други. Упркос сјајним појединцима у саставу, клуб није успевао да се домогне другог ранга такмичења, услед изузетне конкуренције у тадашњој лиги.

Посебно треба истаћи Мишу Павића, некада члана ФК Будућност, а у то време светски познатог тренера који је водио екипе као што су Црвена Звезда, Стандард из Лијежа, Бенфика, Малага, Еспањол...

У сезони 1988/1989 долази до реорганизације лиге, и Будућност се три сезоне такмичи у новооснованој међурејубличко покрајинској лиги група север, популарно названој Трећа лига. Наредне сезоне клуб испада из трећег ранга такмичења, али након тога, почетком 90-их, долази до озбиљног успона клуба. Најпре се клуб враћа у Српску лигу (којој је враћено старо име), а 1994. године улази у Другу савезну лигу, после чак 21 године. Следеће сезоне је задржан статус друголигаша, али тек након неизвесног баража са Радничким из Пирота.

У сезони 1996/1997 забележен је један од највећих успеха клуба. Будућност је првак II 'А' савезне лиге и игра квалификације за улазак у највиши ранг такмичења против Будућности из Подгорице. Нажалост, након нерешеног резултата пред препуним трибинама у Ваљеву, у реваншу је домаћин био убедљив и славио са 3:0. Тако је пропуштена ретка прилика да ФК Будућност заигра са најбољим клубовима у земљи.

Клуб се у Другој лиги задржава све до 2004. када почиње нагли пад. Испада прво у Српску лигу, а наредне сезоне у четврти ранг. Клуб се 2005. године враћа у Српску лигу, где се задржава а 2009. године, након чега поново

испада у Зону, где и игра и ове сезоне. У последњој деценији година клуб је био веома нестабилан, управе су се често мењале, самим тим и тренери. Средстава је све мање, економска ситуација у целом граду је све лошија, па тако ни клуб не успева да се консолидује. Појављују се млади, талентовани играчи, на које се клуб углавном и ослања, али и они врло брзо напуштају Будућност и Ваљево. Нажалост, ни они углавном не успевају да се афирмишу, па се враћају после неколико година стагнирања. Упркос све лошијим резултатима првог тима, омладинска школа бележи велике успехе у последњих 10-ак година. Кадети клуба су постали финалисти Купа 2002. године, где су предвођени тренером Срђаном Јовановићем, поражени од Црвене Звезде на главном терену нашег највећег клуба. Исте године освојили су и међународни турнир у Дебрецину, где су и пионири заузели одлично друго место. У тим генерацијама играли су данашњи истакнути прволигашки играчи и интернационалци (Немања Николић-Динамо Минск, Ристо Ристовић-Интер Баку, Бранислав Милошевић-ФК Рад, Зоран Кнежевић и Владимир Крстић-ФК Слобода Ужице...). Пионири и кадети од 2004. године константно играју у другом и трећем рангу такмичења, а у пријатељским сусретима представљају озбиљног ривала и прволигашким екипама. Сви ови подаци говоре у прилог томе да је Ваљево итекако има потенцијала, али га треба, уз одређена средства и боље услове, правилно искористити.

13.Истакнути чланови ФК Будућност

Слободан Сантрач

Рођен је 1. јула 1946. године у Коцељеви. Фудбал је почео да игра од своје десете године. По доласку у Ваљево, одмах се истакао као велики таленат и постаје првотимац Металца. Врло брзо је заблистао на терену и постао запажен од стране бројних прволигаша. Године 1965., као играч Металца, био је најбољи стрелац јужне групе српске лиге. На утакмици против колубаре (14:1) постигао је чак 9 голова, што је и даље рекорд у ваљесвком клубу.

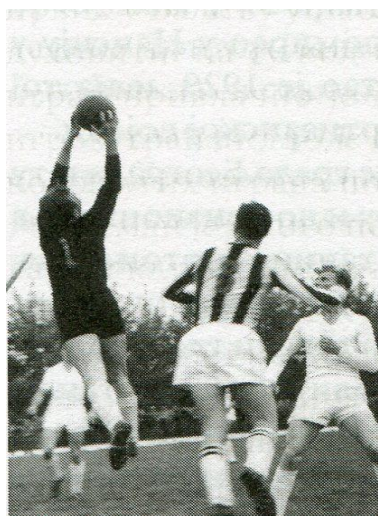
Постинутих 37 голова у једној сезони га препоручује ОФК Београду, где је чини део чувеног нападачког триа „Три С“ (Скоблар, Самарџић, Сантрач). Имао је изванредан осећај да казни најмању грешку противничких одбрана и голмана, а у дресу ОФК-а је постао најбољи голгетер Југославије свих времена. Посебно ће остати упамћена утакмица финала Купа када је савладан Динамо из Загреба са 6:2, а сваки од чувена три нападача је постигао по два поготка. Касније је веома успешан био и у Партизану, Грасхоперу и Галеници из Земуна.

Водио је репрезентацију Југославије кроз квалификације за Светско првенство у Француској 1998. године, где је наш тим изгубио у осмини

финала од Холандије. Радио је и у Кини, где је 2000. године освојио дуплу круну, кратко је био и селектор, а 2006. именован је на функцију директора Омладинског сектора Фудбалског савеза Србије.

Популарни 'Сани бој' је и даље најбољи стрелац свих Југославија са 218 постигнутих погодака, чак четири пута је био најбољи стрелац Југо шампионата, иза њега су остали голгетери као што су Савић, Вујовић, Панчев... Када се саберу све утакмице које је одиграо (пионирске, омладинске, за прве тимове клубова за које је наступао, за тим ЈНА, утакмице за репрезентацију и међународне клупске утакмице) добија се фасцинантан број од 1359 утакмица на којима је постигао 1301 погодак.

Слободан Јеремић Уча

Рођен у Ваљеву, али је своју успешну каријеру започео у Динаму из Панчева, где је учио Средњу електротехничку школу. Каријеру је наставио у Београдском спортском клубу, а док је служио војни рок наступао је и за Мостар из Вележа. У родно Ваљево вратио се 1954. и приступио Будућности где је десет година био стандардни голман. Бранио је своју мрежу умећем великог мајстора, красили су га сјајни рефлекси, господарио је казненим простором и сјајно командовао својом одбраном. Ретко је примао голове са 11 метара, али их је често постигао са беле тачке. Када је једна од најбољих генерација ваљевског фудбала доминирала по Трећој зони (1955-1957) био је без премца најбољи голман ове лиге. При крају успешне каријере, као капитен екипе, није имао среће да

свој клуб 1960. и 1962., кроз квалификације, уведе у толико жељену Другу лигу. Престао је да игра 1963., а од 1965. па до краја 1968., био је председник Техничке комисије и први тренер тима.

У анкети листа „Напред“ из 1986., по оцени фудбалских зналаца, припало му је почасно место најбољег голмана Ваљева откако се у граду на Колубари почетком века појавио фудбал.

Друга велика љубав било му је новинарство. За локални лист „Напред“ писао је преко 20 година. Био је дугогодишњи сарадник Радио Ваљева и Радио Београда у емисији „Време спорта“. Писао је и за спортски недељник Темпо, а био је и члан Удружења новинара Србије. Љубав према фудбалу и писаној речи наследио је од свог оца, учитеља, који је пре рата играо за Будућност и ВСК, а био је и фудбалски судија. Управо од њега је и наследио надимак Уча.

Милан Цига Петровић

Рођен је 12. октобра 1952. године у Ваљеву. Прве фудбалске кораке започео је у Металцу (тадашња Будућност) 1968. код тренера Ивана Иванковић у генерацији састављеној од сјајних ваљевских фудбалера. По доласку Перта Ћосића са тренера Металца, који је одмах запазио вансеријски таленат Петровића, већ 1970. пребачен је у први тим. Његове игре нису остале незапажене и многи стручњаци великих прволигашких клубова пратили су његову игру која је одушевљавала

публику. Најупорнији су били људи из нишког Радничког који је био моћан прволигаш у некадашњој Југославији. Петровић, 1974. године, игра са познатим асовима као што су Драган Пантелић, Андрејевић, Жућа Рајковић и други. Чувена је анегдота када је један од чланова управе Радничког ваљевском новинару Брани Милосављевићу рекао да на тренинге нишког прволигаша долази преко две хиљаде људи да би гледали дриблинге луцидног Петровића.

Чувене су његове игре против Црвене Звезде у Београду, Хајдука у Сплиту, Будућности у Подгорици... У том периоду одиграо је за млађу селекцију репрезентације Југославије утакмицу против Бугарске на препуном Чаиру који је аплаузом поздрављао сваки његов успешан потез.

У Ваљево се враћа 1978. године и игра за Будућност до 1984. Захваљујући његовим сјајним играма, Будућност из зоне улази у српску лигу. У ФК Крушик прелази 1984. и игра до 1986., када и завршава играчку каријеру.

Тренерску каријеру започиње 1980., године у ФК Крушик и то веома успешно, пошто се Крушик из зоне сели у српску лигу. Тренирао је више локалних клубова, све до повратка у свој матични клуб где се проналази као тренер млађих категорија.

За ФК БУДУЋНОСТ је одиграо преко 300 утакмица и постигао око 120 голова. Његове игре за срце и душу, дриблинзи који су противнике доводили до лудила, прелепи голови, соло продори и данас се са посебним поштовањем препричавају. Постигао је много али је могао још више. Поред фудбала, Цига је волео друштво, дружење и боемски живот. Данас га је милина гледати како ради са младима који упијају сваки његов потез, и са правом се очекују нови уметници на зеленом пољу.

14.ЗАКЉУЧАК

У току 93 године постојања клуба, било је пуно успона и падова са различитим периодима рада клуба.

Клуб је основан 3. марта 1920. године, и такмичећи се званично и незванично током свих ових година од свог постојања доспевао је више пута у незавидне материјално – организационе ситуације из којих је увек на крају излазио као победник, највише захваљујући вредним спортским радницима и ентузијастима везаним за клуб.

Најзначајнији периоди клуба били су уједно и они кад су бележени најбољи резултати. У сезонама 1933/1934 и 1996/1997 играле су се квалификације за највиши ранг такмичења, што се сматра највећим подвизима у историји клуба. Поред тих успеха, треба поменути и кадете клуба који су у два наврата играли финале националног купа.

У дугогодишњој историји клуба било је много истакнутих појединаца. Од играча, поред оних већ поменутих у раду, треба истаћи и друге легенде клуба као што су: Драгољуб Милошевић Бебица, Милош Грујић, Војислав Радосављевић Жонглер, Божидар Петровић Гњеца, Сретен Ђурица и многи други.

Што се тренера тиче, поред свакако најпознатијег Мише Павића, у ФК Будућности дубок траг су оставили и Миленко Голубовић, Боривоје Пајић Цири, Живота Јанковић Иван Ивановић, Јовица Шкоро...

За преко девет деценија рада, Фудбалски клуб Будућност представљао је много више од онога што само име говори. Представљао је стециште младих, талентованих људи. Као такав, одувек је тежио да те младе људе не само начини добрим фудбалерима, већ да их спортски и људске образује, да их упуту у фер-плеј и витештво на којима се спорт заснива.

ФК Будућност је заиста одувек био и јесте прави расадник талентованих играча. Нажалост, тренутна материјална ситуација у клубу не обећава превише. Честе промене управа (самим тим и тренера), лоша инфраструктура, недостатак основне опреме и реквизита, па недостатак

школованих, стручних кадрова значајно отежавају ситуацију. Упркос многобројним проблемима, омладинска школа која окупља преко сто талентованих дечака бележи запажене резултате у регионалним оквирима. На основу овога, али и великих успеха неких преходних селекција кадета и пионира, јасно је да перспективу даљег развоја клуба треба заснивати на млађим категоријама.

Намеће се очигледан закључак, а то је да уз помоћ одговарајућег кадра и одређених средстава, акценат рада клуба треба да буде на стасавању младих, талентованих момака у врхунске играче. Сигурно је да би ФК Будућност врло брзо поново постао респектабилан клуб са високим амбицијама.

15.ЛИТЕРАТУРА И ИЗВОРИ

ЛИТЕРАТУРА:

1. Трипковић З., (1994), „Ваљевски спорт 1870-1990“, НИП Напред
2. Група аутора, (2000), „Фудбал“, Општински фудбалски савез Ваљево
и СО Ваљево

ИЗВОРИ:

1. Историјски архив града Ваљева,
2. приватна документација и сећања самих учесника: Милорад
Ђермановић, Милан Петровић, Драган Ђурић, Драган Пантелић, Горан
Бојичић
3. фотографије приватних збирки: Милоран Ђермановић, Зоран
Трипковић
4. „НАПРЕД“, Ваљево (чланци од 1911.)
5. Ревија „ВАЉЕВАЦ“
6. „НАША РЕЧ“, Ваљево

